

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพและการพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ตาราง 6 ขั้นตอนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีดำเนินการ	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่	สอบถามความคิดเห็น	ผู้บริหารและครู จำนวน 376 คน	แบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2	เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ - ชุมชนนักด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เทศบาล๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) สังกัด เทศบาลนครหาดใหญ่	ปฏิบัติการ - กระบวนการบริหารจัดการความรู้ - แผนการจัดการความรู้	ผู้บริหารและครู จำนวน 9 คน	แบบบันทึกข้อมูล สรุปประเด็น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ สถานศึกษา 6 แห่ง จำนวน 455 คน โดยแบ่งสัดส่วนเป็นผู้บริหาร 18 คน ครู 437 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา มี 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

- 1) กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 610) จากสถานศึกษาจำนวน 6 แห่ง จำนวนประชากร 455 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน
- 2) แบ่งสัดส่วนจากขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน
- 3) สุ่มแบบง่าย (Simple Sampling) จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 7 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
โรงเรียนเทศบาล 1	3	130	133	3	97	100
โรงเรียนเทศบาล 2	3	103	106	3	82	85
โรงเรียนเทศบาล 3	3	66	69	3	57	60
โรงเรียนเทศบาล 4	3	72	75	3	61	64
โรงเรียนเทศบาล 5	3	41	44	3	37	40
โรงเรียนเทศบาล 6	3	25	28	3	24	27
รวม	18	437	455	18	358	376

ที่มา: สำนักการศึกษา, 2552: 55

2.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) ได้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) จำนวน 9 คน คือ

1) นายวิจิตร	สารานพกุล	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
2) นางวิณา	สุรจกุลวัฒนา	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
3) นางสาวทวิลาภ	ปิดความดี	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
4) นายสมชาย	แก้วมณี	รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน
5) นางกิ่งนุสรรา	แก้วกระชูดิ	ครูวิทยฐานะครูชำนาญการ
6) นางกัญชริรา	มาศรัตน์	ครูวิทยฐานะครูชำนาญการ
7) นายมนิต	นิตโมจน์	ครู
8) นางสาวจันทิมา ไฉไล	บุญสนอง	ครูวิทยฐานะครูชำนาญการ
9) นางบุญเรือน	จินตณปัญญา	ครูวิทยฐานะครูชำนาญการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดให้เลือก (Forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การค้นหาความรู้ (Knowledge Identification) (2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) (3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) (4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) (5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) (6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) และ (7) การเรียนรู้ (Learning)

ลักษณะของแบบสอบถามมีโครงสร้าง แบบตรวจรายการตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) ในแต่ละข้อคำถามกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการสนทนากลุ่ม เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) เพื่อศึกษาพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) ใช้เทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการดำเนินการตามวิธีการจัดการความรู้

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำราวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 กำหนดขอบเขตของคำถามแล้วแบบสอบถาม เพื่อทราบสภาพการบริหารจัดการความรู้ ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่

1.4 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ประเภทสำรวจรายการ ตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการให้น้ำหนักคะแนน

2. วิธีหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบพิจารณา แนะนำ เพื่อดำเนินการปรับปรุงและแก้ไข

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถวิล อนันตพงศ์ อาจารย์อยู่บาย ชูตระกูลวงศ์ และอาจารย์ทวีลาภ ปิตความดี เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index Of Concurrence) ซึ่งถ้ามีค่ามากกว่า .05 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยใช้สูตร ดังนี้ (สิทธิ์ ชีรสรณ์, 2551: 142)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึงค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึงผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึงจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

2.2.1 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยอีกครั้งหนึ่ง

2.2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูและผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีไข่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามมี 2 ประเภท การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธี ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ มีดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ทั้ง 6 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 6 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามวิจัยในครั้งนี้จำนวน 376 คน แล้วไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 376 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

1.3 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน

1.4 รวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการสนทนากลุ่ม เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ มีสาระสำคัญดังนี้

2.1 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งบันทึกเสียงสัมภาษณ์

2.4 การสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลภาคสนาม (field note) ทุกครั้ง

2.5 นำบทสัมภาษณ์มาถอดเทป เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลต้องมีความต่อเนื่องกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences) โดยแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้ค่า IOC (Index Of Concruence)

1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 การทดสอบค่าที (T-test)

2.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova)

3. การวิเคราะห์การพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis